

OBSAH

Předmluva	5
Úvod	7
Živočišný organismus — obecná charakteristika	9
Hlavní znaky živočišného organismu	10
Živočišné buňky a tkáně	14
Živočišná buňka	14
Společné vlastnosti živočišné a rostlinné buňky	14
Vlastnosti charakteristické pro živočišnou buňku	14
Jednobuněční a mnohobuněční živočichové	16
Živočišné tkáně	17
Pohybové ústrojí a pohyb	20
Brvy a bičíky	20
Výskyt	20
Struktura	21
Améboidní pohyb	22
Svalový pohyb	22
Struktura svalových vláken	22
Svalový stah	24
Svalový pohyb v evoluci	25
Uspořádání svalové soustavy a opěrné struktury	27
Svalový vak	27
Soustava svalů spojených s kostrou	28
Vnější kostra členovců	28
Vnitřní kostra obratlovců	30
Srovnání vnější a vnitřní kostry	32
Nervová buňka a podráždění	33
Podnět a podráždění	33
Membránový potenciál	34
Rozložení iontů mezi buňkou a prostředím	34
Propustnost cytoplazmatické membrány	35
Původ membránového potenciálu	35
Podráždění	36
Vznik podráždění	36
Pasivní šíření podráždění	36
Měření velikosti a průběhu podráždění	38
Struktura nervové buňky	38
Přenos podráždění nervovou buňkou	39
Synaptické potenciály	40
Sčítání synaptických potenciálů	40
Vedení podráždění neuritem — akční potenciál	42
Funkce nervových zakončení	44

Nervová buňka jako celek	44
Obnovení původního rozložení iontů	45
Podráždění v živočišné evoluci	45
Nervová soustava	47
Organizace nervových buněk v nervový systém	47
Reflex a reflexní oblouk	47
Typy reflexních oblouků	47
Reflexní oblouk v rámci nervové soustavy	48
Typy nervových soustav v živočišné říši	49
Difúzní nervová soustava	49
Gangliové nervové soustavy	51
Nervová soustava obratlovců	55
Funkce různých typů nervové soustavy	56
Význam centralizace	56
Nervová soustava členovců a obratlovců	57
Smyslové orgány	60
Smyslové buňky	60
Primární a sekundární smyslové buňky	60
Působení podnětu na smyslovou buňku	61
Funkční vztah mezi vstupní a vodivou oblastí	62
Smyslové orgány v živočišné fylogenezi	63
Obecné tendence v evoluci smyslových orgánů	63
Smyslové orgány založené na chemoreceptorech	64
Orgány založené na fotoreceptorech	65
Orgány založené na mechanoreceptorech	70
Trávicí soustava a trávení	77
Základní děje při trávení	77
Biochemie trávení	77
Trávicí děje na buněčné úrovni	78
Základní typy trávicích soustav	79
Trávicí dutina	79
Trávicí trubice	80
Evoluce trávení ve vztahu ke způsobu výživy	83
Dýchání a dýchací orgány	87
Fyzikální podmínky dýchání	87
Kyslík ve vzduchu a ve vodě	87
Difúze plynů tkáněmi	88
Dýchací orgány v živočišné evoluci	89
Dýchání vzdušnicemi	89
Dýchání spojené s přenosem plynů tělní tekutinou	91
Přenos plynů tělní tekutinou	94
Krevní barviva a jejich výskyt	94
Funkce krevních barviv	95

Tkáňová barviva	96
Tělní tekutiny a jejich oběh	97
Tělní tekutiny	97
Funkce tělních tekutin	97
Složení tělních tekutin	98
Fyzikální podmínky oběhu tělních tekutin	99
Oběhové soustavy v živočišné evoluci	100
Tělní tekutina bez pravidelného oběhu	100
Uzavřený oběh u kroužkovců	100
Uzavřený oběh s vyvinutým srdcem u obratlovců	101
Otevřený oběh u členovců a měkkýšů	104
Vylučování a řízení osmotického tlaku	108
Vztahy mezi vylučováním dusíkatých látek a vodním hospodářstvím	108
Řízení osmotického tlaku v živočišné evoluci	110
Mořští bezobratlí živočichové	110
Sladkovodní živočichové	111
Mořské ryby a paryby	112
Suchozemští živočichové	113
Vylučovací orgány v živočišné evoluci	114
Obecné rysy funkce vylučovacích orgánů	114
Stavba a funkce vylučovacích orgánů	116
Zvláštnosti živočišného metabolismu	120
Omezení biosyntetických schopností	120
Nepostradatelné aminokyseliny	120
Vitamíny	121
Zásobní látky	122
Energetický metabolismus	122
Podíl katabolismu a anabolismu v celkovém metabolismu	122
Charakter katabolických dějů	123
Velikost energetického metabolismu	124
Hormonální regulace	127
Řízení funkcí vnitřních orgánů	127
Automatická ústředí	127
Hormonální regulace	128
Evoluce hormonální soustavy	128
Základní typy hormonů	128
Žlázy s vnitřním vyměšováním a jejich řízení	130
Závěr	132
Materiální podstata životních dějů	132
Význam vnějších a vnitřních faktorů v evoluci	134
Podmínky evoluce člověka	134
Terminologický slovník	137